

Črvina
Avtoportret s (Strupeno) nevesto
Indikacije

Tomislav Vrečar

drugebesede
||| |

Co-funded by the
Creative Europe Programme
of the European Union

otherwords
||| |

Črvina¹

Zaženem korake v prebujajoče se jutro in ne mine veliko časa, ko se z neba spusti velikonožec s kričečim glasom in zavzame ulico; galeb. Ponosno se nosi, zanima ga črna vreča, več vreč. Ljudje jih puščajo pred svojimi domovanji, da jih zjutraj smetarji poberejo. Zažene se v najbližjo in prične kljuvati v njeno drobovje. Iz nje hoče izvleči ostanke, ki so jih ljudje pustili za seboj; nedokončane grižljaje, tisto nekaj, kar niso mogli prebaviti, užitne krlje, ki bi bili najraje zamolčani. Galeb se ne pusti motiti, nervozno razmetava vsebino; znotraj jutra sestavlja neki drug obraz. Skozi črvino obstoja vleče na plan slepo črevo. Vse je stvar preživetja, biti mrhovinar in obstati na naplavinah tujih življenj in še najmanjši piš zadoni dlje od pričakovanja, ukleščena v negibnost.

Veter zalizuje razlepljene konice plakatov na betonskih obrazih prepisnih ulic. Raztezajo se v prostoru, ječijo kot slamnate neveste. Kopičijo odzvanjanje oddaljenih korakov. Ritem kseroksirane samote. Zgoščevanje teles. Vlažna megla in njeno spremenljivo telo: nečitljiva, strgana, zabrisana; omledni kosi besed, kosovne besede in kosi reči. Raztegnjena praznina, od enega očesa do drugega. Od prvega do zadnjega prstnega članka. Veter in njegov zamah. Nekoč je šla smrt tod mimo. Nekoč spet zaveje gomazenje. Omet odpada, razkriva opečnato tkivo rdečkaste notranjosti. Ograje, ukrivljene od teme, spolzke od mimobežnih dotikov, zarjavele zaradi manka svetlobe; dež in njegov ton razjedata vonj jekla. Črne polivinilaste vreče in njihovi sortirani trebu hi. Čreva in na njih vtetovirani polipi potrebe. Množina lakote. Ednina tišine. Razparano drobovje nekega obstoja.

(Prostor utopim v žerjavici razpoke, ko prižgem cigareto in čakam ter vlečem, oblikujem misel, vstopam v prostor in čas, ki se mora šele zgoditi. Ko ta izgori, pričem s pisanjem, da bi se lahko za trenutek vrnil v taisti prostor. In kaj je ta prostor?)

Svet se v človeku pojavlja iz nežnega vztrajanja v tišini. In umre s tihim vztrajanjem v prostoru. Ko nisi, ne tu, ne tam, si povsod. Le pravo razdaljo je treba najti, da ne padeš v kotel sočasnosti, da ne padeš v tisto povedno mineštro, kjer je vse lepo postrojeno in urejeno. Urejenost za ceno sočasnosti, biti moderen, kot ti ostali narekujejo odtenke in zapovedano obliko. Poskušati ujeti nekaj, kar naj bi bila pritiklina določenega časa ali pa trenutka, vse skupaj pa je samo trud, da bi poželi odobravanje, da bi se prilegali na limanice pričakovanj, da ne bi štrleli kot neukrotljiva zel, ki jo je treba stalno obrezovati in upogibati.

Svetloba prežge prah s figure, umije jo, da jo lahko zagledam. Slok fantin, iz njega veje domačnost in navajenost na vse, perfidno popolna nespoštljivost, vedenje, nekakšna prastara lazura, prepredena z univerzalno izkušnjo. Tej figuri nič ne vzbudi spoštovanja, popolna nesposobnost občutenja kakršnekoli hierarhije in cinizem, ki temelji na sposobnosti izkazovanja navidezne vljudnosti.

1 *Izraz črvina (ameriško angleško wormhole) je v fiziko leta 1957 vpeljal John Archibald Wheeler,*

eden zadnjih Einsteinovih sodelavcev in naslednikov. Izraz izvira iz primerjave gibanja črva po jabolčni lupini: površje jabolka je Vesolje. Črv si lahko 'sposodi' notranjost jabolka in ubere pot po bližnjici na drugo stran, namesto da bi lezel po daljši poti na površju. Tako bi teoretično tudi popotnik lahko ubral bližnjico do druge strani Vesolja v večrazsežnem prostoru. Črvina teoretično dopušča časovno potovanje. Zaradi podaljšanja časa snov izstopi iz črvine, še preden je vstopila vanjo.

Modrost, ki izvira iz nižje sfere, modrost pouličnega otroka, obsojenca na slabo plačana manualna dela, za katerega je višji sloj vreden toliko, kolikor se da od njega iztržiti, zanj je divjačina, ki jo je treba naskočiti, izropati ... skratka, falot, zvest lastni svobodi in njeni usodi. Ja, to vidim, rečem si: »Pa to si ti!«

Vsekakor misli upravljajo z opažanjem, tesno so povezane z njim in tako kot njega, jih razblini varljivo. Listje ne skače z oblakov. Listje pada, jeseni.

Ko bi le verjel dovolj v peripetije, da bi lahko koval z gode. Pleteničim, to je vse. Zadevam se, to je vse. Zasvojen in razdrobljen. In razstrem portal, vstopam skozi veter porušenih dni. Neprestano me mami skušnjava, kako postati rešitev nekega življenja, ki me skozi slike tera, da pozabim na lastno življenje. Naj se zrinem tja nekam, izpod morja tega, kar sem. Nikarte, življenje samo ni stekanje dni, ne puščamo sledi, predhodniki smo tega, kar šele sledi.

»Dober dan, baje imate torbo zame?« Šofer avtobusa me dodobra premeri s pogledom: »Od kod pa?« »Iz Nove Gorice,« mu odvrnem. Stopi iz avtobusa in mi izroči iz prostora za prtljago veliko vrečo. Vzamem jo in se mu zahvalim. Vreča je precej težka, iz polivinila in pisanih črt. Prav takšna je, kot so vreče beguncev, v katerih nosijo s seboj svoje skromno premoženje. Stisne me v prsah, težko se premikam, lovim sapo. Pri semaforju začutim roko na ramenu. »Gospod, gospod?« Ozrem se, za menoj stojita dva policaja. »Gospod, stopite sem, prosim!« Nič mi ni jasno, a ubogam. »Dokumente, prosim!« Izvlečem osebno in mu jo dam. »Kaj imate v torbi, gospod?« Oklevam, nato izdavam: »Humanitarni paket.« »Prosim?!« me pogleda izpod čela policaj. »Hrana, mama poslala.« Policaj še vedno sumničavo zre vame, nato namigne drugemu policaju, naj pregleda torbo. Ta vzame torbo in prične brskati po njej. Zopet me zagrabi slabost, počutim se, kot bi mi policaj brskal po drobovju, šaril znotraj mene. Slabosti se pridruži še sram, sredi belega dne smo, polno je ljudi in nekateri pasejo zijala. Policaj pa brska in brska po torbi, znotraj mene pa brbota. Počutim se kot bi bil gol stal tam, nimam se kam skriti. Naposled policaj le neha šariti po mojem drobovju, vzdigne pogled in pokima drugemu policaju, češ, poba ne laže, hrana je. Policaj mi vrne dokumente, drugi policaj mi izroči torbo. »V redu je, lahko greste, lep dan!« In grem, z nekakšnim gnusom, vlečem svoje oskrunjeno drobovje, vidim mater in njeno trmo ter vztrajnost, ki sta bili potrebni, da je spravila torbo na avtobus ... stemni se mi pred očmi.

Avtoportret s (Strupeno) nevesto

Vsi pametni – vsi mrtvi! Vsi enakopravni – vsi zadeti! Vsi drugačni – vsi bratje brez rok. Vsi brez rok – vsi nihče. Če bi najpoprej ne bili pesniki, potem nas sploh ne bi bilo, ker ne bi bilo te zavesti, ki se imenuje vest. Pesnik je predvsem – hotel ali ne – človek vesti. Njega vedno bolj in vse boli. Prizadet je, zadet, ranjen, a hkrati tudi nenavadno srečen in vselej tečen. Namaka prestrašeni bradavici v svetobolje. Pesnik si upa globoko v smrt in točno tam jo vdihne, to čudno srečo, najbolj noro drogo, drogo vseh drog in tam pade v odvisnost. In tako je prvič prišel v ta erotični dotik s smrtjo.

Medlo telo se je izrisalo, dolgo se je pletel trenutek spoznanja in potem se je v hipu zgodilo. Takrat se je začel svet ponavljati, vsak gib je postal avtomatizem, obraz se je zjutraj znašel pred neznancem, naj sprejme ta zmaličen odsev? Vnela se je vojna, kdo je bolj prestrašen? Čigavo je v resnici telo? Kdo je odsev in kdo ni? Zasvojenost in vsiljeno tovarštvo. Sence padajo v snopih, ne sprašujejo po obrazih. Pogon na privid, zagon v nemar, zasvojenost navade. Še eno luknjo, prosim! Za še eno luknjo te prosim, smem? Samo prikimam, preden se potopim v osamljenost, ki se ji ne morem izogniti. Čakam te potreba, da se oglasiš in s svojo lakoto prežgeš svet, ki mi je dan v nasledstvo.

(Povsod sem iskal, našel nisem, jasno, znotraj se je nahajalo, nikjer drugje. Vse tiste granate, ki sem jih pestoval v sebi, vsi neizstavljeni računi, vse se je nabiralo in brbotalo. Čas je rabelj, ko prehiteva in ko čaka, loviti ritem je peklenko zajebana stvar. Vse flancanje o harmoniji, zlitju, občutenju, o biti eno s čimerkoli že, navadno sranje. Ritem te ugonobi in ritem ti nadene obraz. Mar ni glasba magnetno valovanje, najbolj učinkovito sredstvo za doseg bistva biti, za razfukanje refleksije in mozganje na prafaktorje.)

Indikacije

Zasvojenost je način življenja, vse je podrejeno vnosu snovi v telo, in ko jenjuje učinek, človeku pade obraz človeka, ena sama misel ga preveva, najti nov odmerek, kajti ne smeš ostati brez. So vas kdaj prebudili iz čudovitih sanj? Se spomnite svoje jeze in obupa, ko ste došli, da ste le sanjali in da je ta čudoviti trenutek izgubljen? Točno tak postane odvisnik, ko začne učinek droge zapuščati njegovo telo, popade ga srdit obup, ki se nemalokrat sprevrže v slepo nasilje in pojenja šele takrat, ko se pojavi nov odmerek droge ali pa prične sikati srepeča kriza. Od blizu sem videl to, iz prve roke sem občutil to, kako je, ko ostaneš brez heroina, kako je, ko se sanje odkradejo izpred tvojih oči. Džanki kinka, zlomljen človek klecne. Vnašamo vase, ker nas je groza, da ne bi slučajno zadonelo, zadonelo po praznini znotraj nas. Groza nas je osiromašenih teles, carne da macello, grešniki, ki so že zdavnaj zapustili purgatorij in so se znašli sredi pekla, kjer ti z zarjavelimi žebli tetovirajo na razbolelo in fantomsko polt lastne grehe. Živa groza, boli in ti ne najdeš telesa, da bi ga zavrgel, da bi se mu odrekel. Hraniš fantazmo, hraniš Strupeno nevesto.

Če bi ga tako pogledal – nenadoma, v kakem parku, bi najprej pomislil – recimo, da se je valjal v blatu izbrisa – ne ravno valjal, ampak predstavljaš si ga pač, kako je po tem blatu prehodil neznansko pot v nazaj, da bi izplaval naprej, čez in čez prešprican in moker od te umazanije iskanja, sprehaja se po sivem in deževnem mestu, ki z vsakim nadaljnjim korakom bolj temni. V deževnem mestu, čeprav zunaj sije sonce, sonce sije v resnici, dež pa pada v primeri, na dlan, ki skuša ujeti tisto, kar naj bi nesrečnež posedoval – samega sebe v odsevu kapljanja. Pestuje culo neizrečenih besed in hodi mimo izložb, v izložbah so lutke, ki mu sledijo s pogledom, gol je in prezebel od nešteti vprašanj. Kristali v pogledu, s katerimi vidi skoz in skoz, vsakič, ko se veki spustita, da bi se za trenutek pogled odpočil, mu kristali predrejo videno in kaplje dežja se obarvajo v bolečino neizbežnega, krvave spolzijo neznano kam. V vsaki luži vidi ime, odsev šale, ki nima nasmeha, kako zveni pravo ime? Kako zveni lastno ime? Lahko ime zapolni tisti manko, ki je nastal ob izgubi stalnega naslova? Ime kot označevalec, ki smrdi po kuhinjskih žavbah, meglicah korakov, ki jih zavohamo na kakšnem zapuščenem hodniku v odzvenu strmega stopnišča, ki ne vodi nikamor, le nova pečina in nov spust, ki ga pelje še globlje, do še večjih neznank. Ime, ki se hrani s svojim pomenom, ki mu sproti uhaja. Ujame vrana in mu razpara trebuh, na plan povleče še toplo drobovino, zaužije jo. Po nekaterih vražah drobovina vrana človeku omogoči, da postane vidovit. In ko drobovina ptice ponikne v drobno človeka, se ta vpraša: Lahko? Raba besede lahko je dvoumna: on lahko in ne more pod različnimi primernimi dejstvi. Kaj se torej zgodi, ko nameri vase? Verjame, da bo pištola zatajila, neka ptica se bo z vso silo zaletela v okno, ki ga je bila spregledala in ga predramila ali pa mu bo enostavno spodrsnilo na lesenem podu in bo padel vznak. Tako ali tako bo v veselju obstajala kakšna logična sila, ki mu bo preprečila storiti to skrajno dejanje. Prst sloni na petelinu in čaka, da se odpro vrata večnosti. In vrata se odpro, a večnosti ni, le še ena praznina, ki jo je treba naseliti.